

Jubileumdag in Austerlitz, 1990

25 jaar Wandelplatform-LAW

Van Pieterpad tot wandeloffensief

Een uitgebreid netwerk van Lange Afstand Wandelpaden in Nederland: dat is ongetwijfeld de grootste verdienste van het Wandelplatform-LAW. Maar het platform heeft er ook voor gezorgd dat het wandelen anno 2005 een plaats heeft verworven op de landelijke politieke agenda. Op 9 oktober bestaat deze organisatie 25 jaar. Hoe is het platform tot stand gekomen en wat is er bereikt?

Tekst: Marlies Wopereis
Foto's: Wandelplatform-LAW

We schrijven eind jaren zeventig. In Nederland zijn verschillende organisaties actief in het uitzetten en beheren van wandelroutes. Het NIVON, de ANWB, de Nederlandse Wandelsportbond (NWB): allemaal hebben ze plannen voor eigen routes, met eigen markeringen, in hun eigen favoriete regio's. Wat ontbreekt, is eenheid en het ideaal is een landelijk netwerk van lange-afstandwandelpaden à la Frankrijk en België. Om dat te bereiken besluiten de

organisaties de handen ineen te slaan. 'Dat moest ook wel,' zegt Wim van der Ende, fotograaf-schrijver en oud-stafmedewerker van het NIVON, 'want het destijds verantwoordelijke ministerie van CRM wilde alleen maar subsidie geven voor zo'n netwerk als wij als één organisatie zouden optreden.' Zo ontstond de Stichting Lange Afstand Wandelpaden (SLAW).

Basisplan

Acht organisaties sloten zich in de eerste jaren bij de SLAW aan. De samenwerking was, en is nog steeds, niet altijd even makkelijk. 'De organisaties waren van zeer divers pluimage en hadden allemaal hun eigen belangen,' aldus Van der Ende. Dat leidde tot veel meningsverschillen, maar uiteindelijk lag er in 1981 toch een 'basisplan van het nationaal wandelpaden-net' en waren er duidelijke afspraken over bijvoorbeeld de markeringen, de route-beschrijvingen en het gezicht naar buiten toe. Bij de ontwikkeling van het Pieterpad, dat het NIVON in 1983 uitbracht, werden deze afspraken getoetst. De uitgave van het Zuiderzeepad in 1985 was het eerste echte SLAW-project. Daarna volgden in rap tempo de andere twintig LAW's en vanaf

begin jaren '90 nog eens vijftien streekpaden en twee themapaden. Sinds 1990 verzorgt het Wandelplatform ook de NS-tochten en sinds 2002 de Groene Haltewandelroutes. 'Oorspronkelijk was er wel wat weerstand tegen deze dagtochten,' zegt Henk Dikker Hupkes, directeur van het huidige Wandelplatform-LAW. 'Het waren immers geen LAW's en ze dienden volgens sommigen een té commercieel belang. Maar deze routes hebben er wel mede voor gezorgd dat de populariteit van het wandelen, inclusief de LAW's, enorm is gestegen.' Volgens Vladimir Mars, die zich met zijn bureau Lopende Zaken inzet voor de toegankelijkheid van het landelijk gebied, spelen deze tochten in op de groeiende behoefte aan kortere wandelroutes: 'Dit is het voorland voor het Wandelplatform in de komende jaren: de ontwikkeling van korte routes met de LAW's als ruggengraat.' Zowel Mars als Van der Ende zien de ontwikkeling van het uitgebreide paden-netwerk als de grootste verdienste van het Wandelplatform in de afgelopen 25 jaar. Mars noemt het netwerk 'ongeveer evenaard in heel Europa'. Van der Ende roemt vooral de culturele functie van de LAW's. 'Door

de LAW's leren mensen Nederland kennen als een prachtig land met een rijke historie en geografie. Daarvoor hoeven ze niet meer naar het buitenland. Sterker nog: het Wandelplatform zou er meer aan moeten doen om buitenlanders en allochtonen de LAW's op te krijgen. De buitenlanders die ik soms ontmoet op mijn lezingen over het Pieterpad, zijn altijd razend enthousiast.'

Politieke agenda

Toch kan het Wandelplatform met de voltooiing van het LAW-netwerk niet achterover leunen. In de loop van de jaren '90 zagen organisaties als Op lemen voeten, TeVoet en Nemo de wandelmogelijkheden in Nederland steeds meer afkalven. Wandelpaden werden verhard, opgeheven of afgesloten. Spoorwegovergangen verdwenen, nieuwbouwwijken verzezen en grote infrastructurele projecten volgden elkaar op. De belangenbehartiging voor het wandelen werd steeds noodzakelijker en de organisaties deden hiervoor een beroep op de SLAW. Dit leidde in 1998 tot een verandering van de statuten. Belangenbehartiging werd de tweede doelstelling van de SLAW, die haar naam veranderde in Wandelplatform-LAW. Zes nieuwe organisaties, waaronder de bovengenoemde, traden tot het platform toe.

Deze overgang verliep niet direct op rolletjes. Het Wandelplatform oogstte kritiek omdat dit niet slagvaardig genoeg zou zijn. 'Er waren destijds nogal wat onderlinge tegenstellingen en we hadden tijd nodig om te groeien in onze nieuwe positie,' brengt Dikker Hupkes daar tegenin. 'De laatste jaren gaat het een stuk beter. Zo hebben we er, samen met andere organisaties, voor gezorgd dat het wandelen nu op de politieke agenda staat. Met onze input is GroenLinks in 2004 een wandeloffensief gestart en op 23 juni 2005 vond er voor het eerst in de Tweede Kamer een wandeloverleg plaats. Een groot aantal organisaties op het gebied van gezondheid en sport, zoals het NOC*NSF, de Nederlandse Hartstichting en Zorgverzekeraars Nederland steunden onze lobby. Daarmee lieten zij zien dat zij het Wandelplatform-LAW respecteren als betrouwbare en deskundige partner. Bovendien kunnen wij door dit draagvlak meer druk uitoefenen op de politiek.'

Mankracht

Mars waardeert deze inspanningen op landelijk niveau: 'Het Wandelplatform is erin geslaagd op een natuurlijke manier een respectabele positie te veroveren in de landelijke politiek.' Ook Van der Ende is blij met het lobbywerk, maar vindt het jammer dat het platform daarbij niet pleit voor meer structurele subsidie voor het bureau: 'Het ministerie van LNV heeft veel

Ype Jansen (voorzitter van 1986-1998) en J.F. Smies (oprichter en secretaris tot ca. 1988)

Door de LAW's leren mensen Nederland kennen als een prachtig land

van haar subsidies teruggetrokken. Daardoor is het bureau nu voor een groot deel afhankelijk van de verkoop van de gidsen. Hiermee kan het zichzelf bedruipen, maar blijft er weinig geld over voor belangenbehartiging. Het bureau zou meer mankracht moeten hebben om zich op regionale knelpunten te richten.'

Successen

Mars is het hier roerend mee eens: 'Het Wandelplatform is op zichzelf wel in staat om regionale successen te boeken. Zo zorgt zij er met het project 'Recreatie en Overwegen' voor dat diverse spoorwegovergangen, ondanks eerdere plannen, open blijven voor wandelaars. Maar dat dit project zo'n succes is, komt vooral doordat zich hier een vrijwilliger op gestort heeft, die zich als een terriër in de taaie materie heeft vastgebeten. Bij gebrek aan zo'n gedreven vrijwilliger blijft zo iets makkelijk liggen. Daarom zou het bureau in Amersfoort veel meer betaalde projectmedewerkers moeten kunnen inzetten, meer lobbyisten in Den Haag en in de provinciesteden - net als de Ramblers dat met succes

in Engeland doen.' Dikker Hupkes rept niet over geld. Wel ziet hij dat er in de toekomst nog heel veel werk aan de winkel is: 'Er zijn genoeg wandelgebieden in Nederland. Maar vaak ontbreken aantrekkelijke verbindingen tussen die gebieden, net als tussen stad en platteland. Daar moeten wij voor zorgen.' Wat de LAW's betreft staan beheer en kwaliteitsverbetering op het programma. Daarnaast wil het platform onderzoek doen naar de tevredenheid en wensen van LAW-gebruikers. Om zo het aanbod nog beter af te stemmen op de vraag en nog meer wandelaars te bereiken.

Info: www.wandelplatform.nl

Stijl aan de Maas

